

**Приватний вищий навчальний заклад
УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА
Кафедра цивільного права і процесу**

Робоча програма навчальної дисципліни

**ОБОВ'ЯЗКОВА ДИСЦИПЛІНА
ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ**

Освітньо-професійні програми другого рівня вищої освіти
та освітньо-кваліфікаційні програми за спеціальністю 081 «Право»

Розробник:

Бабецька І. Я. доцент кафедри цивільного права і процесу юридичного факультету,
кандидат юридичних наук

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри цивільного права і процесу
юридичного факультету університету 30 серпня 2018 року (протокол №1).

Завідувач кафедри
доктор юридичних наук

Короєд С. О.

30 серпня 2018 р.

ВСТУП

Метою вивчення навчальної дисципліни є надання необхідної суми знань про оволодіння прийомами оперування інтелектуальною власністю, що створює умови для зростання ролі і зацікавленості творців нової техніки, підвищення відповідальності й ефективності роботи управлінського персоналу, розширення інноваційної діяльності та залучення іноземного капіталу. Навчальна дисципліна спрямована на глибоке засвоєння студентами норм інтелектуальної власності, необхідних в практичній діяльності по виконанню необхідних завдань у сфері обігу інтелектуальної власності.

Предметом є навчальна дисципліна «Право інтелектуальної власності», яка має обсяг, визначений програмою Міністерства освіти і науки України, що є достатнім для освоєння і наступного практичного використання, та вивчається протягом семестру із складанням заліку.

Завданням спецкурсу є оволодіти сутнісними поняттями інтелектуальної власності; засвоєння теорії права щодо системи правових норм в Україні що надають охорону та захист на об'єкти інтелектуальної власності; вивчення системи міжнародних правових інститутів з охорони об'єктів інтелектуальної власності; вивчення понять з права інтелектуальної власності та їх місце в системі інноваційних процесів.

Завдання:

- формувати у студентів глибокі теоретичні та практичні знання щодо використання їх у своїй професійній діяльності;
- сприяти вихованню у студентів поважного ставлення до закону як важливого засобу захисту людини, її прав, свобод і законних інтересів, інтересів суспільства і держави від правопорушень;
- поглиблене вивчення загальних базових положень права про правопорушення і відповідальність.

У процесі вивчення дисципліни рекомендується використовувати, окрім підручників і навчальних посібників, Закони України, постанови Верховної Ради України, укази Президента і Уряду України з питань економіки, фінансів, інструктивні та методичні матеріали Міністерства юстиції України та інших державних юридичних органів, що стосуються питань права інтелектуальної власності.

Метою курсу є вивчення:

- студентами основних правових понять, категорій та правових інститутів, базою для яких є Конституція України та чинне цивільне законодавство;
- організації договірно-правової роботи з об'єктами інтелектуальної власності;
- забезпечення законності, забезпечення майнових та немайнових прав власності на об'єкти інтелектуальної власності;
- законодавчих та теоретичних питань, які стосуються підстав цивільної відповідальності, чинності закону в часі та просторі, поняття правопорушення та його видів, стадій вчинення правопорушення, складу правопорушення, звільнення

від цивільної відповідальності, поняття та мета відповідальності, її видів, призначення відповідальності і звільнення від неї та деякі інші;

- поглядів, дискусійних положень з найбільш важливих питань, які є в науці цивільного права, розвиток вміння критично обмірковувати проблемні питання, щоб мати про них свою аргументовану думку, а також розвиток правового мислення, що допоможе правильно орієнтуватися в матеріалі;
- конспектів лекцій та чинного законодавства, керівних роз'яснень пленуму Верховного суду України, підручників і навчальних посібників;
- сучасних тенденцій цивільно-правової політики в Україні стосовно права на об'єкти інтелектуальної власності.

Результати навчання. В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

вміти:

- правильно формулювати юридичні поняття і категорії;
- класифікувати джерела права інтелектуальної власності України;
- розмежовувати інститути права власності від інститутів права інтелектуальної власності;
- розрізняти та характеризувати окремі об'єкти права інтелектуальної власності;
- класифікувати основні права, що випливають із прав інтелектуальної власності;
- правильно викладати свої думки про складні юридичні явища у сфері права інтелектуальної власності;
- виявляти тенденції розвитку права інтелектуальної власності в Україні;
- розуміти принципи права інтелектуальної власності України.

знати:

- поняття і предмет галузі права інтелектуальної власності;
- історію розвитку права інтелектуальної власності України;
- систему чинного законодавства та міжнародних договорів, що здійснюють правове регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності;
- систему державної та правової охорони права інтелектуальної власності в Україні;
- систему об'єктів права інтелектуальної власності та особливості надання їм правової охорони;
- підстави виникнення та набуття особистих немайнових та майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності;
- загальні засади авторського права та суміжних прав;
- основи патентного права;
- базові категорії у сфері засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту та інших (нетрадиційних) об'єктів права інтелектуальної власності;
- загальні положення договірної регулювання у сфері права інтелектуальної власності;
- строк чинності прав інтелектуальної власності;
- форми та способи захисту прав інтелектуальної власності;
- засади міжнародно-правової охорони прав інтелектуальної власності.

Вивчення даної навчальної дисципліни студент розпочинає, прослухавши такі навчальні дисципліни як теорія держави і права, римське право, історія держави і права України, цивільне право, цивільний процес, кримінальне право, кримінальний процес, конституційне право, договірне право.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Модулів – 4	Освітньо-професійні програми другого рівня вищої освіти та освітньо-кваліфікаційні програми за спеціальностями «ПРАВО»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		5	5
Індивідуальне науково-дослідне завдання (реферати, розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи, контрольні роботи, що виконуються під час СРС (домашні контрольні роботи), курсові, дипломні проекти (роботи) та ін. визначаються робочим навчальним планом чи рішенням кафедри)		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		9	9
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійної роботи студента – 24		Лекції	
		12 год.	6
		Практичні, семінарські	
		24	4
		Лабораторні	
		Не передбачені	Не передбачені
	Самостійна робота		
54	80		
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:
 для денної форми навчання – 1/2,5
 для заочної форми навчання – 1/8.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточне оцінювання студентів на семінарських заняттях здійснюється за чотирьох бальною шкалою, де «2» - незадовільно; «3» - задовільно; «4» - добре; «5» - відмінно.

Підсумковий контроль у вигляді екзамену проводиться у тестовій формі і оцінюється відповідно до шкали оцінювання знань студентів за ЄКТС

Шкала в балах	Національна шкала	Шкала ЄКТС
90-100 балів	5 «відмінно»	A
80-89 балів	4 «дуже добре»	B
65-79 балів	4 «добре»	C
55-64 бали	3 «задовільно»	D
50-54 бали	3 «достатньо»	E
35-49 балів	2 «незадовільно»	FX
1-34 бали	2 «неприйнятно»	F

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, метод проектної роботи.

Діагностика (моніторинг і перевірка) результатів навчання здійснюється шляхом виконання студентами:

- 1) тестових завдань: примірні тестові завдання за адресою <https://drive.google.com/file/d/1nMCJu74opkiD7AzduaPsHjBoSSyLayed/view?usp=sharing>
- 2) написанням есе;
- 3) презентацій і виступів на наукових заходах;
- 4) підсумкового заліку у тестовій формі.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль I. Складові системи охорони інтелектуальної власності

1. Поняття інтелектуальної власності.
2. Основні інститути права інтелектуальна власність.
3. Місце і роль інтелектуальної власності в економічному і соціальному розвитку суспільства.
4. Система охорони інтелектуальної власності.
5. Авторське право і суміжні права.
6. Об'єкти промислової власності.

Поняття інтелектуальної власності

Історія становлення та розвитку правової охорони результатів інтелектуальної власності в Україні та світі. Загальна характеристика основних теорій у сфері інтелектуальної власності. Офіційні підходи до визначення поняття інтелектуальної власності.

Основні теоретичні конструкції права інтелектуальної власності. Теорія привілеїв як висхідна позиція формування інституту інтелектуальної власності. Генезис і концепція пропріетарної теорії інтелектуальної власності. Загальна характеристика аналогістичної, договірної, промислової власності, особового права, деліктної, рентної, персональної теорій інтелектуальної власності та теорії права нематеріальних благ. Теорія виключних майнових прав.

Поняття та зміст інтелектуальної власності. Значення інтелектуальної власності. Поняття творчої діяльності. Право інтелектуальної власності в об'єктивному та суб'єктивному розумінні. Співвідношення понять інтелектуальної власності та власності. Види інтелектуальної власності. Результати творчої діяльності як об'єкти правовідносин у сфері інтелектуальної власності. Інші результати діяльності як об'єкти інтелектуальної власності.

Об'єкти інтелектуальної власності Поняття, ознаки та сутність об'єктів інтелектуальної власності. Ознаки охороноспроможності об'єктів інтелектуальної власності. Літературні та художні твори як об'єкти інтелектуальної власності: загальна характеристика. Комп'ютерні програми, компіляції даних (бази даних), компонування (топографії) інтегральних мікросхем як об'єкти інтелектуальної власності. Загальна характеристика виконання як об'єкта інтелектуальної власності. Фонограми, відеограми, передачі (програми) організацій мовлення як об'єкти інтелектуальної власності. Характеристика наукових відкриттів. Правове регулювання винаходів, корисних моделей, промислових зразків та раціоналізаторських пропозицій. Сорти рослин та породи тварин як об'єкти інтелектуальної власності. Правове регулювання комерційних (фірмових) найменувань, торговельних марок, географічних зазначень та комерційної таємниці. Способи використання об'єкта інтелектуальної власності.

Основні інститути права інтелектуальної власності.

Загальні положення інституту права інтелектуальна власність. Авторське право та суміжні права: поняття, об'єкти, суб'єкти, зміст. Характеристика основних принципів авторського права й суміжних прав. Загальна характеристика патентного права: поняття,

об'єкти, суб'єкти, зміст. Характеристика основних принципів патентного права. Загальна характеристика засоби індивідуалізації товарів та послуг: поняття, об'єкти, суб'єкти, зміст. Загальна характеристика нетрадиційних результатів інтелектуальної діяльності: поняття, об'єкти, суб'єкти, зміст.

Авторське право і суміжні права.

Авторське право в об'єктивному та суб'єктивному розумінні. Загальна характеристика джерел авторського права. Суб'єкти авторського права. Об'єкти авторського права. Авторське право та право власності на носій авторських прав. Майнові та особисті немайнові права автора. Майнові права володільця. Право слідування та строки охорони авторських прав. Перехід, передавання авторського права. Охороноздатність за авторським правом матеріалів, розміщених у мережі Інтернет. Охорона авторським правом творів, розміщених в Інтернеті. Види та зміст авторських прав в Інтернеті.

Поняття та ознаки суміжних прав. Види суміжних прав. Суб'єкти та об'єкти суміжних прав. Виникнення суміжних прав. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкти суміжних прав. Використання виконання, фонограми, відеограми та передачі (програми) організації мовлення. Терміни дії суміжних майнових прав. Реалізація суміжних прав. Поняття та засоби охорони суміжних прав.

Змістовний модуль II . Набуття прав та захист права інтелектуальної власності

7. Винаходи та корисні моделі.
8. Промислові зразки.
9. Правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів та послуг.
10. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності.
11. Права та обов'язки авторів (правовласників) інтелектуальних продуктів.
12. Договори у сфері інтелектуальної власності.
13. Захист права інтелектуальної власності.
14. Міжнародно-правова охорона права інтелектуальної власності.

Промислова власність.

Поняття та ознаки промислової власності. Джерела права промислової власності та їх загальна характеристика. Правові засади державного регулювання промислової власності в Україні. Набуття та зміст права промислової власності.

Поняття та ознаки винаходу як об'єкта промислової власності. Суб'єкти винахідницьких правовідносин, їх права та обов'язки. Підстави виникнення, зміни та припинення винахідницьких правовідносин. Види винаходів. Придатність винаходу для набуття права інтелектуальної власності на нього. Формула винаходу та її правове значення. Порядок отримання патенту на винахід.

Поняття та ознаки корисної моделі як об'єкта інтелектуальної власності. Пріоритет винаходу (корисної моделі). Умови патентоспроможності винаходу та корисної моделі. Придатність корисної моделі для набуття права інтелектуальної власності на неї. Майнові права інтелектуальної власності на корисну модель.

Поняття та ознаки промислового зразка як об'єкта інтелектуальної власності. Придатність промислового зразка для набуття права інтелектуальної власності на нього.

Майнові права інтелектуальної власності на промисловий зразок. Право попереднього користувача на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Захист права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель та промисловий зразок.

Правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів та послуг.

Право інтелектуальної власності на комерційне найменування. Комерційні найменування та їх види. Міжнародно-правовий захист від комерційних підробок.

Право інтелектуальної власності на торговельну марку. Правова природа засобів індивідуалізації товаровиробників. Поняття та ознаки товарної марки. Роль і функції товарних знаків у суспільному виробництві. Види знаків та вимоги, яким вони повинні відповідати, щоб набути правової охорони. Зміст права власності на товарний знак. Особливості дії права на знак.

Право інтелектуальної власності на географічне зазначення. Набуття права інтелектуальної власності на географічне зазначення. Суб'єкти права інтелектуальної власності на географічне зазначення. Права інтелектуальної власності на географічне зазначення.

Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності.

Поняття права інтелектуальної власності на наукове відкриття. Поняття та характеристика наукового відкриття. Обсяг правової охорони на наукове відкриття. Суб'єкти права інтелектуальної власності на наукове відкриття. Права суб'єктів права інтелектуальної власності на наукове відкриття. Захист права інтелектуальної власності на наукове відкриття.

Поняття та ознаки компонування інтегральної мікросхеми. Придатність компонування інтегральної мікросхеми для набуття права інтелектуальної власності на нього. Засвідчення набуття права інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми. Визнання прав інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми недійсними. Право попереднього користувача на компонування інтегральної мікросхеми. Захист права інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми. Охорона репрографії. Аудіо- і відеозаписи. Супутники, типи супутників. Поширення кабелем.

Поняття та об'єкти раціоналізаторської пропозиції. Обсяг правової охорони раціоналізаторської пропозиції. Суб'єкти права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію. Права суб'єктів права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію. Захист права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.

Правова охорона селекційних досягнень. Поняття сорту рослин та породи тварин. Види прав інтелектуальної власності на сорт рослин, породи тварин. Суб'єкти права інтелектуальної власності на сорт рослин, породи тварин. Термін дії майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин, породи тварин. Порядок та умови патентування сортів рослин та порід тварин. Правова охорона селекційних досягнень у деяких зарубіжних країнах.

Договори у сфері інтелектуальної власності.

Загальна характеристика договорів у сфері інтелектуальної власності. Поняття та ознаки авторського ліцензійного договору. Загальна характеристика окремих видів

авторських ліцензійних договорів. Міжнародна торгівля ліцензіями. Поняття, ознаки, зміст, порядок укладення та виконання договорів на створення, видання, поширення та використання об'єктів авторського права. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності. Договір комерційної концесії. Інші договори у сфері інтелектуальної власності. Відповідальність сторін за неналежне виконання чи невиконання авторських договорів.

Захист права інтелектуальної власності.

Поняття правового захисту інтелектуальної власності. Форми захисту прав інтелектуальної власності: судові та позасудові. Суб'єкти звернення за захистом інтелектуальної власності. Процесуальні гарантії захисту прав інтелектуальної власності.

Судова практика захисту прав інтелектуальної власності. Виконання рішень у справах про порушення прав інтелектуальної власності. Реєстрація прав на об'єкти інтелектуальної власності. Державний контроль у сфері інтелектуальної власності. Повноваження державних органів у сфері інтелектуальної власності. Охорона прав інтелектуальної власності в цивільному, господарському, адміністративному та кримінальному праві.

Міжнародно-правова охорона права інтелектуальної власності.

Загальні положення та система міжнародно-правової охорони права інтелектуальної власності. Міжнародні організації у сфері права інтелектуальної власності. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ). Завдання ВОІВ. Напрями діяльності ВОІВ: реєстраційна робота, забезпечення міжурядової співпраці з адміністративних питань інтелектуальної власності і програмна діяльність. Керівні органи ВОІВ: Генеральна асамблея, Координаційний комітет, Міжнародне бюро ВОІВ.

Міжнародні угоди з авторського права. Бернська конвенція про охорону міжнародних літературних і художніх творів (1886 р.). Женевська Конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їх фонограм (1971 р.). Всесвітня конвенція про авторське право (Женева, 1952). Договір ВОІВ про авторському праву (ДАП). Договір про міжнародну реєстрацію аудіовізуальних творів (RFT).

Міжнародні угоди з суміжних прав. Міжнародна конвенція про охорону прав виконавців, виробників фонограм і організацій ефірного мовлення (Римська конвенція). Конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їх фонограм (Конвенція про фонограми). Договір ВОІВ про виконання і фонограми (ДВФ). Брюссельська конвенція про розповсюдження сигналів, що несуть програми, які передаються через супутники (Конвенція про супутники).

Міжнародні угоди з охорони промислової власності Паризька конвенція про охорону промислової власності (Паризька конвенція). Договір про патенту кооперацію (РСТ). Договір про патентне право (PLT). Гаазька угода про міжнародне депонування промислових зразків.

Міжнародні угоди з охорони засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків (Мадридська угода). Протокол до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків. Договір про закони щодо товарних знаків (Договір TLT). Найробський договір про охорону олімпійського символу.

Міжнародні угоди про охорону нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності
Міжнародна конвенція про охорону селекційних досягнень. Будапештський договір про
міжнародне визнання депонування мікроорганізмів з метою патентної процедури.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовний модуль I. Складові системи охорони інтелектуальної власності												
Тема 1. Поняття інтелектуальної власності.						4						
Тема 2. Основні інститути права інтелектуальна власність.		2	4			2						
Тема 3. Місце і роль інтелектуальної власності в економічному і соціальному розвитку суспільства.		2	4			6		2	1			
Тема 4. Система охорони інтелектуальної власності.			2			6						
Тема 5. Авторське право і суміжні права.						6						
Тема 6. Об'єкти промислової власності.		2	2			6						
Разом за змістовим модулем 1.		6	12			30		2	1			40
Модуль 2												
Змістовний модуль II . Набуття прав та захист права інтелектуальної власності												
Тема 7. Винаходи та корисні моделі.			2			4						
Тема 8. Промислові зразки.		2						2	1			
Тема 9. Правові засоби індивідуалізації учасників цивільного			4			6						

обороту, товарів та послуг.												
Тема 10. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності.						4						
Тема 11. Права та обов'язки авторів (правовласників) інтелектуальних продуктів.		2	2			4						
Тема 12. Договори у сфері інтелектуальної власності						4		2				
Тема 13. Захист права інтелектуальної власності			2									
Тема 14. Міжнародно-правова охорона права інтелектуальної власності		2	2			4						
Разом за змістовим модулем 2.		6	12			24		4				40
Усього годин	90	12	24			54	90	6	4			80

Рекомендована література

Базова:

1. Конституція України. – К.: Атіка, 1996р.
2. Цивільний кодекс України. – К.: Атіка, 2003. – 416 с.
3. Господарський кодекс Країни. Офіційний текст. від 16.01.2003р. № 436- ІУ – К.: - Видавництво «Право», 2003.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Станом на 1.02.2006р. Харків.: - ПП «ІГВІНІ», 2006.
5. Кримінального кодексу України. Станом на 15.04.2005р. Харків.: - ПП «ІГВІНІ», 2005.
6. Закон України «Про професійних творчих працівників та творчі спілки» від 7.10.97 № 554/97
7. Постанова КМУ від 18.02.95р. №532. Положення про державну реєстрацію прав автора на твори науки, літератури і мистецтва.
8. Постанова КМУ від 18.11.94р. №784. Постанова «Про мінімальні ставки авторської винагороди за використання творів літератури і мистецтва». – 1995.
9. Закон України «Про приєднання України до Конвенції про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їхніх фонограм» від 15.06.1999р.
10. Закон України «Про авторське право і суміжні права» (в редакції Закону України від 11.07.2001 № 2627-III, з подальшими змінами та доповненнями), дата прийняття 23.12.1993 №3792-XII
11. Закон України «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних» (в редакції Закону України від 10.07.2003 № 1098-IV), дата прийняття 23.03.2000 №1587-10
12. Закон України «Про архітектурну діяльність» (зі змінами та доповненнями) дата прийняття 20.05.1999 №687-XIV
13. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» (в редакції Закону України від 01.06.2000 № 1771-III, з подальшими змінами та доповненнями) дата прийняття 15.12.1993 № 3687-XII
14. Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» (зі змінами та доповненнями) дата прийняття 15.12.1993 № 3688-XII
15. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» (зі змінами та доповненнями) дата прийняття 15.12.1993 №3689-XII
16. Закон України «Про охорону прав на сорти рослин» (в редакції Закону України від 17.01.2002 № 2986-01, з подальшими змінами та доповненнями) дата прийняття 21.04.1993 № 3116-XII
17. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» (зі змінами та доповненнями) дата прийняття 03.07.1996 №270/96-ВР
18. Закон України «Про охорону прав на зазначення походження товарів» (зі змінами та доповненнями) дата прийняття 16.06.1999 №752-XIV
19. Закон України «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем» (зі змінами та доповненнями) дата прийняття 05.11.1997 №621/97-ВР
20. Андрощук Г.О. Інтернет-Договори Всесвітньої організації інтелектуальної власності: науково-практичний коментар / Г. О. Андрощук. - К.: ТОВ «Лазурит - Поліграф», 2011. – 80с.

21. Басова К. О. Інтелектуальна власність. Навчальний посібник у схемах і таблицях: навчальний посібник / Ю. О. Басова, Н. В. Омельченко, С. П. Школяр. – Львів: Компакт – ЛВ, 2008. – 164 с.
22. Борко Ю. Л. Фінансовий механізм управління інтелектуальною власністю: монографія / Ю. Л. – К.: ТОВ «Лазурит - Поліграф», 2010. – 261 с.
23. Гордієнко С. Г. Забезпечення інтересів України у сфері захисту інтелектуальної власності: нормативно-правове регулювання: монографія / С. Г. Гордієнко. – К.: «Скіфт»; КНТ, 2008. – 248 с.
24. Господарське судочинство в Україні: Судова практика. Захист прав інтелектуальної власності / відп. ред. В. С. Москаленко. – К.: Праксіс, 2007. – 408 с.
25. Дахно І. І. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. / І. І. Дахно. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: ЦНЛ, 2006. – 278 с.
26. Драпак Г. М. Основи інтелектуальної власності : навч. посіб. / Г. М. Драпак, М. Є. Скиба. – 2-ге вид., випр. – К.: Кондор, 2007. – 156 с.
27. Договірне право України: навчальний посібник. - За ред. О. В. Дзери.- Київ, Юрінком Інтер. – 2009.
28. Законодавство Європейського союзу та держав-членів Європейського союзу у сфері інтелектуальної власності/ О.П. Орлюк, Г.О. Андросчук, А.М. Горнісевич, Т.Ю. Федорова / За заг. ред. О.П. Орлюк. – К.: НДІ ІВ НАПрНУ, Лазурит – Поліграф. 2010. – 262 с.
29. Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування // Кол. авторів: Дроб'язко В.С., Міндрул А.В., Орлюк О.П., Тверезенко О.О., Штефан О.О., та інші; за заг. ред. д.ю.н. О.П. Орлюк. – К.: ТОВ «Лазурит - Поліграф», 2009. – 242 с.
30. Інтелектуальна власність: теорія і практика інноваційної діяльності: Підр. / За ред. М. В. Вачевського. — К.: ВД Професіонал, 2005. - 448с.
31. Кузнєцов Ю. М. Патентознавство та авторське право: підручник / Ю. М. Кузнєцов. – К.: Кондор, 2005. – 428 с.
32. Мікульонок І.Р. Основи інтелектуальної власності: навч. посіб. / І. О. Мікульонок . – К.: Політехніка, 2005. – 232 с.
33. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2-х т. Т II / за ред. О. В. Дзери (кер., авт. кол.), Н. С. Кузнєцової, В. В. Луця. – 4-те., перероб. і доп. – К.: Юрінком Інтер, 2011. – 1056 с.
34. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: із змінами та доповненнями станом на 26 березня 2010р. / за заг. ред. Є. О. Харитонової, О. І. Харитонової, Н. Ю. Голубєвої. – 3-тє вид., перероб. та доп. – К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2010. – 752 с.
35. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / за заг. ред. Ю. С. Червоного. – К.; Одеса: Юрінком Інтер, 2008. – 656 с.
36. Особисті немайнові права інтелектуальної власності творців: монографія / за заг. ред. В. В. Луця . – Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. – 256 с.
37. Право інтелектуальної власності України: конспект лекцій / За ред. В. І. Борисової. – Харків: Нац. юрид. акад. України, 2008. – 112 с.
38. Теоретико-прикладні проблеми кодифікації законодавства у сфері інтелектуальної власності. / за наук. ред. д.ю.н. О.П. Орлюк; кол. авторів: С.Ю. Бурлаков, А.В. Міндрул, Л.І. Работягова, О.О. Тверезенко, О.О. Штефан та ін. – К.: НДІ ІВ НАПрНУ, ТОВ «Лазурит - Поліграф», 2011. – 326 с.

39. Цивільне право України [Текст]: підручник. - Загальна частина .-3-тє вид., переробл. і допов. Дзера О.В., Кузнєцова Н. С. Майданик Р.А. та ін.; за ред.. О.В. Дзери. - Київ, Юрінком Інтер. – 2010.
40. Цивільне право України [Текст]: підручник. - Особлива частина .-3-тє вид., переробл. і допов. Дзера О.В., Кузнєцова Н. С. Майданик Р.А. та ін.; за ред.. О.В. Дзери. – Київ, Юрінком Інтер. – 2010.
41. Цивільне право України: підручник в 2-х т. Т. 1 / За ред. Є. О. Харитоновна, Н. Ю. Голубєвої. – Харків: ТОВ «Одіссей», 2008. – 832 с.
42. Цивільне право України: підручник. Особлива частина / за ред. Дзери О. В., та інш. – 3-тє вид., переробл. і допов.; Рек. МОН. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 1176 с.
43. Цивільне право України: навч. посіб. / Ю. В. Білоусов, В. А. Ватрас, С. Д. Гринько та ін.; за заг. ред. Р. О. Стефанчука. – Рек.МОН. – К.: Правова єдність, 2009. – 536 с.
44. Шляхи удосконалення правової охорони та захисту об'єктів промислової власності в Україні: аналіз, пропозиції // Кол.авторів: Орлюк О.П., Кращенко В.П., Работягова Л.І., Міндрул А.В., Тверезенко О.О., Бутнік-Сівєрський С.О; за ред. д.ю.н. Орлюк О.П. – К.: ТОВ «Лазурит – Поліграф», 2009. – 132 с.

Допоміжна:

1. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів, Паризький акт. Дата набрання чинності для України 25.10.1995
2. Всесвітня конвенція про авторське право. Дата набрання чинності для України 27.05.1973
3. Договір ВОІВ по авторському праву. Дата набрання чинності для України 06.03.2002
4. Міжнародна конвенція про охорону прав виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення (Римська конвенція). Дата набрання чинності для України 12.06.2002
5. Конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їх фонограм (Конвенція по фонограмам). Дата набрання чинності для України 18.02.2000
6. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про виконання і фонограми. Дата набрання чинності для України 20.05.2002
7. Паризька конвенція про охорону промислової власності. Дата набрання чинності для України 25.12.1991
8. Договір про патентну кооперацію (РСТ) Дата набрання чинності для України 25.12.1991
9. Дроб'язко В.С. Колективне управління авторським правом і суміжними правами. Зарубіжний досвід: монографія / Дроб'язко В.С. – К.: ТОВ «Лазурит - Поліграф», 2010. – 160 с.
10. Правове забезпечення сфери інтелектуальної власності в Україні в контексті європейської інтеграції: концептуальні засади: монографія / за науковою редакцією О.П.Орлюк: кол. Авторів: В.С. Дроб'язко, А.В. Міндрул, О.О. Тверезенко, Л.І. Работягова, О.О. Штефан та ін.. – К.: НДІ інтелектуальної власності НАПрН України, ТОВ «Лазурит - Поліграф», 2010. – 464 с.
11. Економіко-правові теоретичні та практичні аспекти переходу економіки України на інноваційну модель розвитку: монографія / О.П. Орлюк, О.Б. Сівєрський, Н.М. Мироненко та ін.. – К.: ТОВ «Лазурит-Поліграф», – 2010. – 416 с.

12. Теоретичні та методологічні засади оцінки вартості інтелектуальної власності (економіко-правовий аспект) / Монографія; під заг. ред. д.е.н., проф. О.Б. Бутнік-Сіверський, – К.: ТОВ «Лазурит - Поліграф», 2010. – 300 с.
13. Інноваційна інфраструктура в контексті національної інноваційної системи (економіко-правові проблеми) / Монографія; под. общ. ред. Е.П. Орлюк. – К.: ТОВ «Лазурит - Поліграф», 2010. – 666 с.
14. Петренко С.А. Розвиток правової охорони комп'ютерних програм: теорія та практика. К. – : ТОВ «Лазурит - Поліграф», 2011. – 172 с .
15. Коваль І.Ф. Захист прав у сфері промислової власності: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування: монографія / НДІ ІВ НАПрН України – К.: НДІ ІВ НАПрН України, Лазурит-Поліграф. 2011. – 320 с.
16. Судова експертиза об'єктів інтелектуальної власності: теорія і практика. Науково-практичний збірник. – К.: НДІ інтелектуальної власності НАПрН України, ТОВ «Лазурит - Поліграф», 2011. – 300 с.
17. Падучак Б.М. «Трансфер технологій: цивільно-правовий аспект». Монографія. – К.: НДІ ІВ НАПрНУ, ТОВ «Лазурит-Поліграф», 2011. – 250 с.
18. Андрощук Г.О., Шкляр С.В. Конкурентне право: захист від недобросовісної конкуренції. Науково-практичне видання. – К.: Юстініан. 2012. – 472 с.
19. Теоретичні та методичні засади оцінки вартості інтелектуальної власності: Монографія /О.П.Орлюк, О.Б. Бутнік-Сіверський, Л.Ю. Федченко, Г.О. Андрощук та ін. / 2-ге видання, доп. – К.: ТОВ «Лазурит-Поліграф», 2012.– 330 с.
20. Право інтелектуальної власності : підруч. / О. І. Харитоновна [та ін.] ; за заг. ред. О. І. Харитоновної. - Київ : Юрінком Інтер, 2016. - 540 с.
21. Право інтелектуальної власності: Підручник. – Вид. 2, змін. і доп. / О. П. Світличний. – К.: НУБіП України, 2016. – 355 с.
22. Право інтелектуальної власності: навчальний посібник/ Еннан Р.Є. [та ін.]. - К.: Алерта, 2016. - 492 с.
23. Н.Б. Москалюк, Л.В. Кузьмич. Право інтелектуальної власності. Практикум: Навч. посібник.– Тернопіль, 2017 - 200 с.
24. Право інтелектуальної власності: підручник Автор [О. І. Харитоновна, Є. О. Харитонов, Т. С. Ківалова, В. С. Дмитришин, О. О. Кулініч, Л. Д. Романадзе та ін.] за заг. ред. О. І. Харитоновної. - Видавництво Юрінком Інтер. – 2018. – 544 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Інтелектуальна власність: об'єкти, право, бухоблік, контроль, оподаткування / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vlasnasprava.pp.ua/taxes/4784-skachati-knigu-intellektualnaya-sobstvennost-obekty-pravo-buxuchet-kontrol-nalogooblozhenie.html>
2. В.О.Потэхіна - Інтелектуальна власність: Навч.пос. - К.: ЦУЛ, 2008 - 414с. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://the-law.at.ua/load/juridichna_literatura/pravo_intelektualnoji_vlasnosti/33
3. Інтелектуальна власність: теорія і практика інноваційної діяльності: Підр. / За ред. З. М. В. Вачевського. — К.: ВД Професіонал, 2005. - 448с. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://the-law.at.ua/load/juridichna_literatura/pravo_intelektualnoji_vlasnosti
4. Офіційне інтернет-представництво Президента України: <http://www.president.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Верховної Ради України: www.zakon.rada.gov.ua/

6. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України: <http://www.kmu.gov.ua>
7. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України: <http://www.mon.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі в Україні: <http://www.me.gov.ua/>
9. Офіційний сайт Антимонопольного комітету України: <http://www.amc.gov.ua>
10. Офіційний сайт Державної служби інтелектуальної власності України: <http://sips.gov.ua/>
11. Офіційний сайт Державного підприємства «Український інститут промислової власності»: <http://www.uipv.org/>
12. Офіційний сайт Державного підприємства «Українське агентство з авторських та суміжних прав»: <http://uacr.kiev.ua/>
13. Офіційний сайт Українського інституту науково-технічної та економічної інформації: <http://www.uintei.kiev.ua/main.php>
14. Офіційний сайт Національної академії наук України: <http://www.nas.gov.ua>
15. Офіційний сайт Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності Національної Академії правових наук України: <http://www.ndiiv.org.ua/ua/>
16. Професійна юридична система МЕГА-НаУ: www.nau.ua/
17. Правовий портал України ЛІГА: ЗАКОН: www.ligazakon.ua/
18. Підготовка заявки на винахід (корисну модель), процедура патентування. Лекція-онлайн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=Fais8E8V-FY>
19. Інтелектуальна власність у мережі інтернет. Лекція-онлайн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=JM3N3tBGkbo>